

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șaptea)

25 mai 2023*

„Trimitere preliminară – Siguranța produselor alimentare – Alimente noi – Regulamentul (UE) 2015/2283 – Făină din hrișcă germinată bogată în spermidină – Germinare a unor semințe de hrișcă într-o soluție nutritivă cu spermidină”

În cauza C-141/22,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Landesgericht für Zivilrechtssachen Graz (Tribunalul Regional pentru cauze civile din Graz, Austria), prin decizia din 17 februarie 2022, primită de Curte la 28 februarie 2022, în procedura

TLL The Longevity Labs GmbH

împotriva

Optimize Health Solutions mi GmbH,

BM,

CURTEA (Camera a șaptea),

compusă din doamna M. L. Arastey Sahún, președintă de cameră, și domnii F. Biltgen și J. Passer (raportor), judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru TLL The Longevity Labs GmbH, de J. Hütthaler-Brandauer, Rechtsanwalt;
- pentru Optimize Health Solutions mi GmbH, de M. Kasper, Rechtsanwalt;
- pentru BM, de M. Grube și M. Kasper, Rechtsanwältin;
- pentru guvernul elen, de K. Konsta și E. Leftheriotou, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: germana.

– pentru Comisia Europeană, de B.-R. Killmann și B. Rous Demiri, în calitate de agenți,
după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 19 ianuarie 2023,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 3 alineatul (2) litera (a) punctele (iv) și (vii) din Regulamentul (UE) 2015/2283 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind alimentele noi, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1169/2011 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 258/97 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 1852/2001 al Comisiei (JO 2015, L 327, p. 1) și a articolului 2 litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 178/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 ianuarie 2002 de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare, de instituire a Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară și de stabilire a procedurilor în domeniul siguranței produselor alimentare (JO 2002, L 31, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 8, p. 68).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între TLL The Longevity Labs GmbH (denumită în continuare „TLL”), pe de o parte, și Optimize Health Solutions mi GmbH (denumită în continuare „Optimize Health”) și administratorul acesteia, BM, pe de altă parte, în legătură cu pretinse fapte de concurență neloială.

Cadrul juridic

Regulamentul nr. 178/2002

- 3 Articolul 2 din Regulamentul nr. 178/2002, intitulat „Definiția «produselor alimentare»”, are următorul cuprins:

„În sensul prezentului regulament, «produs alimentar» (sau «aliment») înseamnă orice substanță sau produs, indiferent dacă este prelucrat, parțial prelucrat sau neprelucrat, destinat sau prevăzut în mod rezonabil a fi ingerat de oameni.

«Produsele alimentare» includ băuturile, guma de mestecat și orice substanță, inclusiv apa, încorporată în mod intenționat în produse alimentare în timpul producerii, preparării sau tratării lor.
[...]

«Produsele alimentare» nu includ:

[...]

(c) plantele înainte de a fi recoltate;

[...]”

Regulamentul 2015/2283

4 Potrivit articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul 2015/2283, intitulat „Definiții”:

„(2) Se aplică [...] următoarele definiții:

(a) «aliment nou» înseamnă orice aliment care nu a fost utilizat pentru consumul uman la un nivel semnificativ pe teritoriul Uniunii înainte de 15 mai 1997, indiferent de data aderării statelor membre la Uniune și care intră cel puțin în una dintre următoarele categorii:

[...]

(iv) alimente care au la bază plante sau părți din acestea sau care sunt izolate ori produse din acestea, cu excepția cazului în care alimentele respective au un istoric de utilizare alimentară în condiții de siguranță pe teritoriul Uniunii și au la bază, sunt izolate sau produse dintr-o plantă sau o varietate a aceleiași specii obținute cu ajutorul unor:

- practici de înmulțire tradiționale care nu au fost utilizate [a se citi «care au fost utilizate»] pentru producția alimentară pe teritoriul Uniunii înainte de 15 mai 1997 sau
- practici de înmulțire netradiționale care nu au fost utilizate pentru producția alimentară pe teritoriul Uniunii înainte de 15 mai 1997, în situația în care nu duc la schimbări semnificative în compoziția sau structura alimentelor care să le afecteze valoarea nutritivă, metabolismul sau nivelul de substanțe nedorite;

[...]

(vii) alimente obținute printr-un nou tip de proces [a se citi «procedeu»] de producere, care nu a fost utilizat pentru producerea de alimente pe teritoriul Uniunii înainte de 15 mai 1997 și care duce la schimbări semnificative în compoziția sau structura alimentelor, care le afectează valoarea nutritivă, metabolismul sau nivelul de substanțe nedorite;

[...]

(b) «istoric de utilizare alimentară în condiții de siguranță într-o țară terță» înseamnă că siguranța alimentului în cauză este confirmată de date privind compoziția acestuia, precum și de experiența folosirii sale și de folosirea sa continuă, pe o perioadă de cel puțin 25 de ani, în regimul alimentar normal al unui număr semnificat^[iv] de persoane din cel puțin o țară terță, anterior notificării menționate la articolul [14];

[...]”

5 Articolul 6 din acest regulament, intitulat „Lista cu alimente noi autorizate a Uniunii”, prevede:

„(1) Comisia stabilește și actualizează o listă a Uniunii a alimentelor noi autorizate care urmează a fi introduse pe piață pe teritoriul Uniunii în conformitate cu articolele 7, 8 și 9 (denumită în continuare «lista Uniunii»).

(2) Doar alimentele noi autorizate și incluse în lista Uniunii pot fi introduse pe piață pe teritoriul Uniunii ca atare, sau utilizate în sau pe alimente, în conformitate cu condițiile de utilizare și cerințele de etichetare specificate în listă.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 6 TLL și Optimize Health sunt întreprinderi concurente care comercializează suplimente alimentare. Optimize Health produce un supliment alimentar care conține făină din hrișcă germinată bogată în spermidină (denumit în continuare „produsul în cauză”). Spermidina este o poliamină biogenă prezentă, în concentrații variabile, în celulele tuturor organismelor. Produsul în cauză nu dispune de o autorizație din partea Comisiei Europene ca aliment nou în temeiul Regulamentului 2015/2283. Producerea sa rezultă dintr-un procedeu prin care semințele de hrișcă sunt germinate într-o soluție care conține spermidină sintetică pentru a obține germeni. După recoltare, acești germeni sunt spălați cu apă, uscați și măcinați pentru a se obține o făină, potrivit unui procedeu în care nu se produc mai mulți germeni decât semințele utilizate.
- 7 TLL produce alimente bogate în spermidină, însă potrivit unui procedeu diferit, care constă în extragerea spermidinei din germenul unor semințe de grâu fără germinare. TLL a sesizat instanța de trimitere pentru a interzice Optimize Health să distribuie produsul în cauză, susținând că acesta este un aliment nou, care, conform articolului 6 alineatul (2) din Regulamentul 2015/2283, trebuie să fie autorizat și inclus în lista Uniunii cu alimentele noi autorizate. Potrivit TLL, prin introducerea pe piața Uniunii a produsului în cauză fără a dispune de o autorizație și fără ca acest produs să fie inclus în lista Uniunii cu alimentele noi autorizate, Optimize Health ar fi săvârșit fapte de concurență neloială.
- 8 Optimize Health susține în esență că produsul în cauză nu constituie un aliment nou. Mai întâi, germinarea ar corespunde unei etape a producției primare în sensul Regulamentului (CE) nr. 852/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind igiena produselor alimentare (JO 2004, L 139, p. 1, Ediție specială, 13/vol. 44, p. 173). În continuare, întrucât o plantă nu este un produs alimentar înainte de recoltarea sa în temeiul articolului 2 din Regulamentul nr. 178/2002, Regulamentul 2015/2283 nu ar fi aplicabil. În sfârșit, spermidina ar fi disponibilă în Uniune de peste 25 de ani.
- 9 În aceste condiții, Landesgericht für Zivilrechtssachen Graz (Tribunalul Regional pentru cauze civile din Graz, Austria) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
 - „1) Articolul 3 alineatul (2) litera (a) punctul (iv) din Regulamentul [2015/2283] trebuie interpretat în sensul că «făina din germeni de hrișcă bogată în spermidină» constituie un aliment nou, în măsura în care doar făina din germeni de hrișcă fără conținut ridicat de spermidină a fost utilizată pentru consumul uman la un nivel semnificativ pe teritoriul Uniunii înainte de 15 mai 1997 sau, ulterior datei respective, aceasta are un istoric de utilizare alimentară în condiții de siguranță, indiferent de modul în care spermidina ajunge în făina din germeni de hrișcă?
 - 2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, articolul 3 alineatul (2) litera (a) punctul (vii) din Regulamentul [2015/2283] trebuie interpretat în sensul că noțiunea de proces de producere a alimentelor include și procesele de producție primară?
 - 3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare, caracterul de noutate al unui proces de producere în sensul articolului 3 alineatul (2) litera (a) punctul (vii) din Regulamentul [2015/2283] depinde de aspectul dacă procesul de producere ca atare nu a mai fost utilizat niciodată pentru niciun aliment sau de aspectul dacă acesta nu a fost utilizat în cazul alimentului supus aprecierii?

- 4) În cazul unui răspuns negativ la a doua întrebare, germinarea semințelor de hrișcă într-o soluție nutritivă care conține spermidină constituie un proces de producție primară legat de o plantă căreia nu i se aplică legislația privind produsele alimentare, în special Regulamentul [2015/2283], având în vedere că, înainte de momentul recoltării, planta nu este încă un produs alimentar [articolul 2 litera (c) din Regulamentul nr. 178/2002]?
- 5) Este relevant dacă soluția nutritivă conține spermidină naturală sau sintetică?”

Cu privire la cererea de redeschidere a fazei orale a procedurii

- 10 Prin scrisorile depuse la grefa Curții la 23 și, respectiv, la 29 martie 2023, Optimize Health și BM au solicitat redeschiderea fazei orale a procedurii, în temeiul articolului 83 din Regulamentul de procedură al Curții, invocând în esență apariția unor fapte noi relevante în urma unei decizii a Oberlandesgericht Wien (Tribunalul Regional Superior din Viena, Austria) din 14 martie 2023, în care această instanță ar enunța, în ceea ce privește făina din germeni de hrișcă bogată în spermidină, că TLL a inițiat o procedură consultativă pentru un produs comparabil, dar fictiv, astfel încât această procedură ar fi întru totul fabricată. Or, Comisia și guvernul elen s-ar fi întemeiat pe procedura menționată în observațiile lor scrise, iar avocatul general ar fi menționat, în concluziile sale, o notificare adresată Comisiei de Republica Austria cu privire la aceeași procedură.
- 11 Printr-o scrisoare depusă la grefa Curții la 27 aprilie 2023, Optimize Health a introdus o nouă cerere de redeschidere a fazei orale a procedurii, în temeiul articolului 83 din Regulamentul de procedură, susținând în esență apariția unor fapte noi pertinente ca urmare a unei ordonanțe a Oberlandesgericht Wien (Tribunalul Regional Superior din Viena) din 30 martie 2023, în care această instanță ar enunța, referitor la un produs aproape identic cu produsul în cauză, că nu poate fi considerat aliment nou.
- 12 În ceea ce privește notificarea adresată Comisiei de Republica Austria, este necesar să se observe, așa cum a arătat avocatul general la punctul 29 din concluzii, că ea nu este de natură să afecteze soluționarea trimiterii preliminare, întrucât instanța de trimitere nu a putut să țină seama de ea în formularea cererii sale.
- 13 În plus, trebuie amintit că Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și Regulamentul de procedură nu prevăd posibilitatea ca părțile să prezinte observații ca răspuns la concluziile prezentate de avocatul general (Hotărârea din 31 ianuarie 2023, Puig Gordi și alții, C-158/21, EU:C:2023:57, punctul 37).
- 14 Desigur, în temeiul articolului 83 din Regulamentul de procedură, Curtea poate oricând să dispună, după ascultarea avocatului general, redeschiderea fazei orale a procedurii, în special atunci când consideră că nu este suficient lămurită sau atunci când cauza trebuie soluționată pe baza unui argument care nu a fost pus în discuția părților.
- 15 Cu toate acestea, Curtea, după ascultarea avocatului general, consideră că cererile de redeschidere a fazei orale a procedurii cu care a fost sesizată nu revelează niciun fapt nou de natură să poată exercita o influență asupra deciziei pe care este chemată să o pronunțe în prezenta cauză și că dispune de toate elementele care îi sunt necesare pentru a răspunde la întrebările adresate.
- 16 În consecință, nu este necesar să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 17 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (2) litera (a) punctul (iv) din Regulamentul 2015/2283 trebuie interpretat în sensul că un produs alimentar precum o făină din hrișcă germinată bogată în spermidină, care nu a fost utilizat pentru consumul uman la un nivel semnificativ pe teritoriul Uniunii înainte de 15 mai 1997, constituie un „aliment nou” în sensul acestei dispoziții.
- 18 Trebuie amintit că din articolul 3 alineatul (2) litera (a) punctul (iv) din Regulamentul 2015/2283 rezultă că toate alimentele care nu au fost utilizate pentru consumul uman la un nivel semnificativ pe teritoriul Uniunii înainte de 15 mai 1997 constituie, în principiu, „alimente noi” în sensul acestui regulament, dacă aceste alimente „au la bază plante sau părți din acestea sau [...] sunt izolate ori produse din acestea [...]”. Această dispoziție prevede însă că, făcându-se excepție de la acest principiu, calificarea drept „aliment nou” nu este aplicabilă acestui tip de alimente care au la bază plante sau sunt produse din acestea dacă sunt îndeplinite două condiții cumulative. Potrivit primeia dintre aceste condiții, alimentele respective trebuie să aibă „un istoric de utilizare alimentară în condiții de siguranță pe teritoriul Uniunii”. A doua condiție impune ca aceste alimente „[să aibă] la bază [ori să fie] izolate sau produse dintr-o plantă sau o varietate a aceleiași specii obținute cu ajutorul unor:
- practici de înmulțire tradiționale care au fost utilizate pentru producția alimentară pe teritoriul Uniunii înainte de 15 mai 1997 sau
 - practici de înmulțire netradiționale care nu au fost utilizate pentru producția alimentară pe teritoriul Uniunii înainte de 15 mai 1997, în situația în care nu duc la schimbări semnificative în compoziția sau structura alimentelor care să le afecteze valoarea nutritivă, metabolismul sau nivelul de substanțe nedorite”.
- 19 În speță, din decizia de trimitere reiese în esență că produsul în cauză, care nu a fost utilizat pentru consumul uman la un nivel semnificativ pe teritoriul Uniunii înainte de 15 mai 1997, este o făină îmbogățită cu spermidină, care este obținută dintr-un organism vegetal, hrișca, cu alte cuvinte dintr-o „plantă”, în sensul articolului 3 alineatul (2) litera (a) punctul (iv) din Regulamentul 2015/2283. Germenii acestei plante, după uscare și măcinare, sunt utilizați pentru fabricarea acestei făini, astfel încât, având în vedere aceste elemente și sub rezerva verificărilor care trebuie efectuate de instanța de trimitere, ar trebui să se considere, în principiu, că produsul în cauză intră în sfera noțiunii de „aliment nou”, în sensul acestei dispoziții.
- 20 Cu toate acestea, trebuie să se examineze dacă excepția prevăzută la această dispoziție, care permite, sub rezerva celor două condiții cumulative care au fost amintite la punctul 18 din prezenta hotărâre, excluderea unui produs alimentar din domeniul de aplicare al noțiunii de aliment nou, este aplicabilă unui produs precum produsul în cauză.
- 21 În ceea ce privește prima dintre aceste condiții, referitoare la existența unui „istoric de utilizare alimentară în condiții de siguranță pe teritoriul Uniunii”, este necesar să se constate că conținutul său nu este definit de Regulamentul 2015/2283. Articolul 3 alineatul (2) litera (b) din acest regulament precizează însă, referitor la noțiunea de „istoric de utilizare alimentară în condiții de siguranță într-o țară terță”, că aceasta este aplicabilă atunci când „siguranța

alimentului în cauză este confirmată de date privind compoziția acestuia, precum și de experiența folosirii sale și de folosirea sa continuă, pe o perioadă de cel puțin 25 de ani, în regimul alimentar normal al unui număr semnificat^[iv] de persoane din cel puțin o țară terță”.

- 22 După cum a arătat avocatul general la punctul 34 din concluzii, conținutul noțiunii de „istoric de utilizare alimentară în condiții de siguranță într-o țară terță”, așa cum este definit la articolul 3 alineatul (2) litera (b) din regulamentul menționat, poate fi aplicat în ceea ce privește noțiunea de „istoric de utilizare alimentară în condiții de siguranță pe teritoriul Uniunii”, în sensul articolului 3 alineatul (2) litera (a) punctul (iv) din același regulament. Astfel, nimic nu permite să se considere că noțiunea de „istoric de utilizare alimentară în condiții de siguranță” ar trebui să aibă o accepțiune diferită după cum este utilizată cu referire la o țară terță, în cadrul articolului 3 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul 2015/2283, sau la o țară a Uniunii, în cadrul articolului 3 alineatul (2) litera (a) punctul (iv) din acest regulament.
- 23 În speță, sub rezerva verificărilor care trebuie efectuate de instanța de trimitere, nu rezultă că siguranța produsului în cauză a fost confirmată de date privind compoziția acestuia, precum și de experiența folosirii sale și de folosirea sa continuă, pe o perioadă de cel puțin 25 de ani în regimul alimentar normal al unui număr semnificativ de persoane din cel puțin o țară a Uniunii, astfel încât produsul în cauză nu ar îndeplini prima dintre cele două condiții cumulative necesare pentru a putea să nu fie calificat drept aliment nou în temeiul articolului 3 alineatul (2) litera (a) punctul (iv) din Regulamentul 2015/2283.
- 24 Ținând seama de caracterul cumulativ al condițiilor menționate, precum și de constatarea efectuată la punctul anterior, nu este necesar, în principiu, ca instanța de trimitere să examineze cea de a doua dintre aceste condiții.
- 25 Cu toate acestea, în ipoteza în care instanța de trimitere ar ajunge la concluzia că produsul în cauză îndeplinește prima dintre condițiile menționate, trebuie amintit că a doua condiție impune ca alimentele în cauză să aibă la bază o plantă sau să fie produse dintr-o plantă obținută cu ajutorul unor practici de înmulțire care fie au fost utilizate pentru producția alimentară pe teritoriul Uniunii înainte de 15 mai 1997, fie nu au fost utilizate în acest scop înainte de această dată, caz în care se impune, în plus, ca aceste practici să nu ducă la „schimbări semnificative în compoziția sau structura alimentelor care să le afecteze valoarea nutritivă, metabolismul sau nivelul de substanțe nedorite”.
- 26 După cum a arătat în esență domnul avocat general la punctul 36 din concluzii, trebuie să se facă distincție între practicile de înmulțire prin care se urmărește producerea de plante noi prin reproducere față de procedeele care acoperă întregul proces de producere a unui aliment.
- 27 Or, din informațiile care figurează în dosarul transmis Curții reiese că utilizarea unei soluții apoase de spermidină pentru cultivarea de germeni de hrișcă nu ar fi o practică de înmulțire a plantei în sensul vizat la punctul anterior, precum și la articolul 3 alineatul (2) litera (a) punctul (iv) din Regulamentul 2015/2283, ci un procedeu de producție pentru îmbogățirea acestor germeni în vederea obținerii unui conținut bogat în spermidină. Într-o asemenea situație, a cărei verificare este de competența instanței de trimitere, un atare procedeu de producție ar fi lipsit de relevanță în scopul examinării celei de a doua condiții cumulative.
- 28 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 3 alineatul (2) litera (a) punctul (iv) din Regulamentul 2015/2283 trebuie interpretat în sensul că un produs alimentar precum o făină din hrișcă germinată bogată în spermidină, care nu

a fost utilizat pentru consumul uman la un nivel semnificativ pe teritoriul Uniunii înainte de 15 mai 1997, constituie un „aliment nou”, în sensul acestei dispoziții, dat fiind că, în primul rând, ea este obținută dintr-o plantă, în al doilea rând, nu rezultă că siguranța sa a fost confirmată de date privind compoziția acesteia, precum și de experiența folosirii sale și de folosirea sa continuă, pe o perioadă de cel puțin 25 de ani, în regimul alimentar normal al unui număr semnificativ de persoane din cel puțin o țară a Uniunii și, în al treilea rând și în orice caz, nu este obținută cu ajutorul unei practici de înmulțire, în sensul dispoziției menționate.

Cu privire la întrebările a doua-a cincea

- 29 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la întrebările a doua-a cincea.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 30 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șaptea) declară:

Articolul 3 alineatul (2) litera (a) punctul (iv) din Regulamentul (UE) 2015/2283 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind alimentele noi, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1169/2011 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 258/97 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 1852/2001 al Comisiei

trebuie interpretat în sensul că

un produs alimentar precum o făină din hrișcă germinată bogată în spermidină, care nu a fost utilizat pentru consumul uman la un nivel semnificativ pe teritoriul Uniunii Europene înainte de 15 mai 1997, constituie un „aliment nou”, în sensul acestei dispoziții, dat fiind că, în primul rând, ea este obținută dintr-o plantă, în al doilea rând, nu rezultă că siguranța sa a fost confirmată de date privind compoziția acesteia, precum și de experiența folosirii sale și de folosirea sa continuă, pe o perioadă de cel puțin 25 de ani, în regimul alimentar normal al unui număr semnificativ de persoane din cel puțin o țară a Uniunii și, în al treilea rând și în orice caz, nu este obținută cu ajutorul unei practici de înmulțire, în sensul dispoziției menționate.

Semnături